

OBSERVATIONUM MEDICINALIUM
LIBER QUARTUS.
DE MORBIS EXTERNIS.

De Arthritide succedente dysenteria.

OBSERVAT. I.

DN. Thomas Deckinger / primæ curiæ Gymnasii Ulm. Præceptor, à dysenteria gravi, arthritide vagâ est

correptus, à pedis digito dextro incipiente, post omnes articulos occupante, internis & externis medicamentis frustrancis, à me & etiam Dn. D. Horstio administratis? Cum per 4. menses lecto affixus, diu noctuq; discruciatu, ut nullum membrum vel tantillum commovere potuerit, tandem doloribus urgentibus, meo consilio obsecundans (cum Dn. D. Horstius de ipsius salute desperarit) decoctum lig. sassafr. cum R. chin. dudum à me propositum, assumpsit, matutinum tantum haustum sudoriferum bibens, cum vires bis in die sudoris elicum non admitterent, prius evacuato corpore.

R. M. p. coch. aur. s. quib. ʒj. Extr. d. carth. gr. vi. cum aq. beton. f. p. 27.

R. R. Chin. ʒiij. lig. sassafr. ʒiij. in aq. ʒ. 12. infusa dec. ad med. pro sudorif.

Resid. aff. aq. ʒ. 12. dec. ad conf. 3. part. pro potu.

Intra mensem feliciter & plenarie fuit restitutus, resolutis omnibus superfluitatibus serosis ac pituitosis, quæ velut repagulo soluto, per totius corporis venas in omnes articulos irreperant, se insinuantes. Mihi valedicenti, ob fidelem locatam operam, magnas egit gratias, quod ipsius, præviâ benedictione divinâ, quasi Salvator, cum Dn. D. Horstius planè de ipsius valetudine recuperandâ desperarit. Casus ille à me prolixius deductus extat in meis consultationibus.

Bb 2

OBSER.

Utrum Thermarum usus in affectibus arthriticis & podagricis sit proficuum.

CUM sit gravis inter Medicos concertatio, utrum Therma in arthriticis & podagricis affectibus conveniant: etiam prostant exempla, quibus salutare, & in oppositum, quibus noxia & plane lethales: Ego adhibita ista distinctione statuerem, quod affectus illi contingant vel per defluxionem, vel per congestionem: si per hanc ex imbecillitate partium collecta materia articulis sit impacta, ex causa frigida, ad eam resolvendam ac discutiendam, & artus corroborandos, Therma videntur proficua: sin vero per illam, & ex causa calidam, perniciosam. Etenim cum materia potulenta cum cibis ingesta, ad chyli distributionem interviat, exin ab Hippocrate *ὄχνημα τῆς τροφῆς* vehiculum alimenti haud inscite dictum, serositas illa ad parandum chylo crassiori, qui alias per venas angustas transire non posset, commeatum dicata, ubi suo munere perfuncta, non amplius in venis remanere debet, quin separata a massa sanguinea, per venas emulgentes tracta ad Renes, & per ureteres ad vesicam delata, excernenda: sin vero cunctetur, & in venoso ac arterioso genere, subsistat, indies magis accumulata, vel sua sponte repagulo so-

luto, dimanet ac profluat, vel copia aut inimica qualitate irritata Natura, expellat eam ad extremos artus praecipitando. Exin humores illi ferrosi ac ichorosi turgescerent, in vasis internis, circa regionem Epatis, Lienis, aut mesenterii diu retenti, remoram obijciente vel obstructione, vel imbecilliore facta virtute attractrice Renum, tandem impetu quodam, velut aperta catarracta, ad extimas partes solent despumare. Qui ad hunc modum sunt dispositi, Therma haud carent periculo, duplici de causa, vel dum humores illi vitiosi attenuati & fluxiles redditi ad membra extrema amandantur, vel ab externa lotionem articulis adstrictis, defluxio humorum intercepta, se insinuare nequeat, quin retrocedat, & ad partem aliquam principem se recipiat. Id haud abs re exemplis illustrare. Refert Christophorus Guarinonius, Rudolphi II. Imper. Archiater, in suis consiliis, de Octavio Spinola Legato, cui Praga commoranti podagricis doloribus obnoxio dissuasit Thermas Carolinas, sed sprete sua sententia, alterius Medici consilio obsecundantem, in illas profectum, cura absolutam, brevi post humores vagabundos ad pulmones aman-

amandatos, peripneumoniam invenisse lethalem.

Et si afflatus Podagrici nostrâ in Urbe rariores, conitat tamen experientia, plerosque podagricos, qui in thermas ablegati, in multo deteriorum delapsos statim. Cum Dn. D. Hieronymus Schleicherus, Reip. Ulm. Advocatus, balneis Bollenibus usus, eò loci paroxysmus podagricus invasit, prius sat commoda alias sanitate gaudens, postea verò ita valerudinarius evasit, ut per aliquot annos domo egredi, haud licitum, cum magnâ querelâ causam rejiciens in lotiones illas.

Cum clariss. Dn. D. Horstius, Collega olim meus honorandus, nephriticis & podagricis doloribus infestatus, solatium & auxilium quaesivit in usu Thermarum Bollenium, postremâ vice balneis nostratibus Urbicis usurpatis, sed spe inani, quæ ipsi letifera, dum brevi post temporis intervallo, febre malignâ correptus, cum copioso sanguinis mictu tenuis & rubicundi, ex fervore ac commistione bilis acioris redditi & stimulantis Naturam ad excretionem, vel etiam ob imbecillitatem facultatis retentricis, suâ sponte profuissent. Tanta insuper aderat ~~involuntaria~~ & appetentiâ prostratio, ut etiam suavissima adversatus, ne aquam cordialem, ab aliis Medicis ordinatam admittens, solâ aquâ maluæ (quæ alias injucunda & aliis nauleam mo-

veret) gaudens, quæ unicum illius tum erat quasi refrigerium & oblectamentum.

Res mira, sapius magna Medicorum querela de suis ægris immoreris in assumendis iis remediis, quæ tamen odore & sapore non rarò valde adversa, si verò ipsi agrotare cæperint, respuunt ea, quæ alii ob suavitatem plenis buccis haurirent: & ita celebris ille Medicus in omnium alioqui rerum affluentia, omnibus præliis pharmaceuticis destitutus per os exhibendis (vix unum atque alterum clysmâ admisit) refragante ac reluctante Naturâ, tertiâ demum septimanâ, ergastulum corporeum, relinquere est coactus. Id ~~magis~~ inferere lectori haud ingratum fore existimo.

Cum Dn. Samuel Kiechelius, Civis primarius Ulm. opulentissim⁹ chronicis doloribus Podagricis molestatus, olim Thermis Bollenibus usus, postremò in ferinas profectus, domum redux, post dies paucos, omnium membrorum motu est privatus, in lecto decumbens miseram traduxit vitam. His adjungere placet, Dn. Jacobum Schielinum, Pharmacopæum Ulm. qui tam intensis arthriticis cruciatibus exagitarus, ut vociferationibus ad commiserationem commoveret audientes, à nullo medio majus percipiens levamen, quam si filamenta in lixivio decocta & expressa, fervidè applicita:

Bb 3

tan-

tandem re velut desperatâ, ad thermas ferinas & Bollenfes, per mutatis vicibus, refugium habuit, sed oleum & operam perdidit.

Ex tot illustribus exemplis reluctet, Podagræ curam non consistere in externis præsiidiis, partes recipientes corroborando & exiccâdo: quin potius ratio habenda viscerum concoctioni inservientium, & membro-

rum mittentium, quorum culpâ humores vitiosi geniti, per vias convenientes non excernuntur, sed diutius retenti, dum in valis coacervati, instar fluminis alveum excedentis, exitum querentes, redundare & quaquaversum se exonerare solent. Caute igitur ac circumspectè agendum, si Podagricis consulendum.

De Ischiade.

OBSERVAT. I.

Ingens dextræ coxæ dolor implacabilis ex causâ calidâ pronatus.

CUM Dn. D. Johann. Sculterus, Collega honorandus, sævo & pœnè immedicabili dolore Ischiadico coxæ dextræ infestatus, varia etiam validissima purgantia assumpta, vesicatoria admota, opiata exhibita, vena in talo aperta, localia adhibita, clysmata injecta, omnia irrita, rarus cruciatum illum concitatum, à causâ frigidâ & crassis phlegmaticis humoribus: sed cum ego pro consilio accersitus, observans excreta admodum biliosa, & in abdomine advertens dolorem pulsatilem & φλόγῳσι, curandi rationem invertens, cum ille antea usus valdè calidis assumptis & admotis, ego è diametro oppositâ methodo & medicamentis, ad refrigerantia me con-

tuli, & acidularum potum consului, ilicò assensum dedit, & magnâ felicitate cura processit, ut intra biduum φλόγῳσι illa recesserit, etsi dolor non totaliter remiserit. Cum autem observarem dolorem vagabundum, modò in regione mesenterii angustiam causare, modò à coxâ in crus descendere, ratus, id mali prodire à copioso crasso & fervido sanguine, qui quærens exitum & non inveniens, tantam pariat molestiam, proin suasi (eò magis, cum intellexerim ipsum aliàs fluxui hæmorrhoidali fuisse obnoxium) applicationem Hirudinum, obsequium præstitum, quinque Hirudines venis hæmorrhoidal. admotæ, quæ cum sanguine farctæ, in pelvim orichalceam

con-

conjectæ, insperfo sale & cinere, ad ℥. 6. sanguinis dimiserunt, cum exspuentes: deprehensus sanguis rubeus & admodum crassus, omnis feri expers. Exin ingens ille cruciatus aliis invictus, evanuit & monitorium reliquit, quantum momenti conferat ad prosperam medelam exacta morborum & causarum cognitio.

Mihi percontanti, utrum nulla aq. cordialis ad manum, pro avertendâ lipothymia, respondit: quan-

dam à duobus Medicis esse præscriptam, sed sibi adversam, ut assumere nequeat. Ego hanc ordinavi:

℞ Aq. bor. Ros. a. ℥ij. cinnam. ℥i℞. ol. cinnam. gut. 4. man. Ch. perl. ℥℞. M.

Eam, cum sequenti matutinâ ipsum vilitassem, valdè laudavit, nî ea præfens, sibi ex ingruente, eâ nocte, lipothymia, pœnè pereundum. An nō fœlicitatis & artis ordinare aquam cordialem ægris acceptam: τὸ ἄδυμα pauci observant.

OBSERVAT. II

*De Chronicâ Ischiade ex fervido sanguine causatâ,
calidis exasperatâ.*

CUM Dn. Abrahamus **Surtenbach** / ex Almangoiâ, familiam suam Ulmam transtulisset, Filia Virgo 22. ann. chronico ultrâ annum durante dolore coxendico infestata, ne plumas tolerante, ut in lecto cubare nequirit, quin in fellâ sedere sæpius per totam noctem sit coacta.

Aliorum Medicorum haud vulgarium opera irrita, usâ Baln. dec. herb. cal. ultra duas septimanas, at sine ullo levamine. Cum ego pro consilio compellatus.

℞. R. Enul. fœnic. petros. an. ℥ij. herb. meliss. hyss. anth. card. b. salv. adiant. utr. a. p. i. liquir. ℥ij. fol. sen. f. f. ℥x. agar. tro. ℥iij. Jalap. ℥i℞. Rhab. El. turb. al. gumm. a. ℥ij. crem.

tart. ʒ. 4. cinnam. ʒj. gal. ʒij. f. lac. pro Mens. hydromel.

Alternis diebus quart. ʒ. Id cum fructu usurpatum, ut dolor remissior, cum autem non ex toto cederet, sed à coxâ incipiens per totum crus ad infimum pedem pertingeret, magno conatu materiâ exitum quærente, conjeci, non tam à frigida intemperie (prout aliorum erat opinio) id mali concitatum, quin potius à copiâ sanguinis crassioris ac fervidioris, exire gestientis. Suasi apertionem venæ pedis loco dolenti respondentis, circa minorem digitum. Eâ referatâ cum admiratione sanguis magno impetu exiit in sublime evehctus, cum ejus portio in vasculo

sculo excepta, ubi coaluit, admodum crassus & rubicundus deprehensus, ne guttula feri mixta, ipsa etiam agra sanguinem fervidum, in effluxu percipiente. Dehinc dolor tam diurnus ac refractarius, quasi uno ictu, profligatus.

Hoc autem albo calculo est notandum, licet aliorum Medicorum consilio, etiam vena in pede secta,

sed circa talum, sine ullo commodo cum autem ego percontando cognovissem, dolorem exterius tendere, versus minorem digitum pedis ad sanguinem a loco affecto avertendum & emittendum, eo respiciendum sum arbitratus, ut praedicta vena incidere, & sane prospero successu.

OBSERVAT. III.

Filius cujusdam Senatoris Ulm. 20. ann. ingenti dolore ischiadico exagitatus, aliorum consilio unguentis frustra adhibitis, ego vocatus ordinavi.

℞. M. pil. ʒ. quibus aur. Aggregat. a. ʒj. cum aq. beton. f. p. 27.

Complures secessus habuit & dolor recessit.

OBSERVAT. IV.

Sevus dolor cruris dextri aliis invictus venae Ischiadicae circa minorem digitum pedis, sectione cessit.

Vidua Dn. M. Andreae **Herrens Schmidts** / Professoris Gymnasii Ulm. ingenti dolore cruris dextri a summo usque ad imum se extendente, ad digitum majorem pedis pertingente, ibi materia quasi erumpere annitente, ultra mensem durante, internis & externis, nihil proficientibus. D. Sculterus totum crus pelli ovinae recenter detractae cal. involvit & obligavit per horas 24. relinquens, fore, ut dolor conquiesceret, qui tamen intensior factus. Exitu Dn. D. Horstius etiam advocatus, cum malum tam contumax, qui proposuit.

℞. Aq. sal. ʒij. d. Hirund. cum cast. theriacal. cephal. a. ʒj. sp. lil. convall. ʒʒ. M. ut lintea imb. cal. apl.

Sed ferre non potuit, quin dolor acerbior redditus. Oblatum laud. op. cum mag. gr. 4. conf. ros. ʒij. ante somnum, sed parum dormi vit.

Clystma. ℞. Herb. malv. alth. merc. beta 2. m. ʒ. sal. beton. anth. a. m. ʒ. sem. anis. fanic. a. ʒij. lini. ʒʒ. dec. in aq. ad consumpt. ʒ. part. In col. ʒx. diss. El. diacath. ʒj. d. carth. ʒʒ. ol. chamo. amygd. a. ʒʒ. vit. i. o. sal. parum f. cl.

Cum omnia frustranea, tandem meo

taeo consilio, vena salvatella in pede affecto juxta minorem digitum aperta, & incantamenti instar dolor sopitus. Dn. D. Hortius erat mihi contrarius, opponens non esse trahendum ad locum affectum, cui respondi, opus esse avarione & evacuatione sanguinis à parte dolente, nec eò trahi, ut ibi subsistat, sed ut effluat, & ita operatus successus objecta solidè refutavit. Dolor ille levus & rebellis quasi convulsivus ab omnibus suam habuisse originem existimatus, à materiâ pituitosâ nervolo generi impacta & causâ frigidâ, proin calida ordinata. Sed eventus docuit, à fervidâ massâ languis

neâ produsse, dum vena aperta, sanguis tam calidus profluxit, ut ægra de magno ardore quæsta. Casus ille mihi revocavit in memoriam historiam cujusdam Nobil. femine in Styriâ, quæ intenso & clamore dextri pedis dolore exagitata, sibi alijs inconsultis, in majori digito pedis affecti venam incidi curavit, repente cum levamento. Cum autem ægra nostra sæpius in digito majori pedis dolorem tensivum quasi spasmodicum sentiret, oborta vesicula parva, eâ apertâ, aquâ viridi promanante, conquievit. Ergo etiam virulentia, aut acrimonia & vitriolica qualitas erat in culpâ.

De doloribus variarum partium,

OBSERVAT. I.

Ex casu,

Cum Laphemium evocatus ad Rever. & Nobiliss. Dn. Henricum de Welden/ Canonicum Augustanum, interea accidit, ut Dn. Mater ex lapsu circa coxam intenso dolore molestata in lecto decumberet, quidam Chirurgus inunxerat oleis, sed absque ullo levamine. Ego circa vesperam eò pertingens, causâ cognitâ, cum fortè ad manû haberem Empl. d. Melil. id linteo extensum applicare jussi. Cum diluculo surrexisset, conclave ingressus, per contan-

ti de successu, ipsa sereno ac subridente vultu mirificè extollebat illud Empl. dicens: Eâ se nocte sæpius ad suos ministrantes, ô quam hoc est Emplastrum nobile, ô quam nobilis Medicus. Eâ matutinâ sola surgere & in tabula nobiliscum prandere potuit, cum antea ne minimum se commovere quierit, omni dolore levata. Idem in alijs ex casu doctis, sæpius magno cum commodo admotum, cum chirurgorum olea & uaguenta frustrancâ.

C.

OBSER.

OBSERVAT. II.

UXor Dn. M. Petri Huberi dolore manus ex lapsu cum tabescentia.
 ℞. Ping. tassi. ʒj. vulp. ʒβ. ol. lauri.
 ʒvi. Juniper. ex graviss. ʒij. M.
 Brevi restituta.

Ex scarificatione profundâ.

OBSERVAT. I.

Um eadem femina immenso dolore circa scapulas per totum brachium dextrum decurrente, ex scarificatione profundiore causta, scalpello aliis im-
 pacto, molestata, aliis non juvantibus.
 ℞. Ol. lumbr. tetti. ʒβ. ping. taxi, vulp. a. ʒij. M.
 Inung. loca scarificata brachium autem inung. cal. aq. d. Hirund. cum cast.

OBSERVAT. II.

Ex defluxione.

Cum eadem illa femina ingenti dolore brachii dextri die noctuque exagitata, ab humero incipiente, per totum brachium se extendente cum tumore, nec id elevare possit, paucis diebus dolor sopitus & tumor resolutus.
 ℞. Empl. diacalcith. ʒj. d. melil. ʒβ. M.
 Linteo extend.

OBSERVAT. III.

Nobil. Virgo Anastasia Braun-
 salc' in Styrensis, dolore brachii dextri discruciatâ, Empl. d. G.
 Tacam. alutæ ext. apl. Eodem die liberata prout complures alii ex causâ non calidâ.

OBSERVAT. IV.

DN. M. Petrus Huberus, Eccles. Ulm. in summo templo intenso dolore lumborum à defluxione molestatus.
 ℞. Medull. panis albi macer. lact. vac. post trajici. per cribrum aneum, ad vit. ov. & cum but, rec, cum
 seq. ol.
 ℞. Ol. chama. aneth. lil. alb. a. ʒi. lumbric. terr. ʒiβ. M. de quibus adde q. β. pro una vice, cal. linteo ext. apl. Ilicò levamen sensit, & sepius celebravit, quoties ejus mentio incidit.

OBSER-

OBSERVAT. V.

Vidua **Cramerin** / 70. ann. dolore lumborum intenso.
 ʒ. Ung. dialth. anodyn. an. ʒij.
 ping. cunic. ʒiʒ. ol. Scorp. ʒij. M.
 llicò dolor placatus.

OBSERVAT. VI.

IN dolore brachium & pedum plando, sæpius proficuum depræ-
 hendi sterc. vacc. rec. cum ol. Ros.
 compl. f. cat. cal. apl.

OBSERVAT. VII.

UXor Nob. Dn. Marci à **Laupheim** / Præfecti in **Weissenhorn** / gravida dolere in cruribus quasi convulsivo agitata,
 ʒ. Ol. Hirund. cum cast. ʒj. aq. Ther. ceph. spir. lil. conval. a. ʒij. M.
 cal. inung.
 Egtegiè contulit.

OBSERVAT. VIII.

Foemina **Ulm**, Uxor **Merçat**. im-
 mense totius brachii dextri cruciatu à summo usque ad innum infestata cum ejulatione.
 ʒ. Ol. lumbric. terr. ʒiʒ. ping. canis. hum. tassi. a. ʒij. M.
 Pro inunct. cal. confestim restituta.

OBSERVAT. IX.

Quidam Nobil. de **Welden** / à chronico brachii dextri dolore liberatus Empl. oxycroc. apl. multis aliis frustrancis.

OBSERVAT. X.

Cum duo Viri primates haud levi humerorum dolore diu infestati, nec ullis cederet remediis; tandem hoc usurpato, victas dedit manus, facta inunctione, smegmate dissoluto in aq. vitæ.

OBSERVAT. XI.

Quædam femina acerbo pedum dolore laborans, hoc mire profuit.
 ʒ. Ung. alabastr. anodyn. a. ʒiʒ.
 ol. lumbric. ʒij. camph. gr. iij. M.

OBSERVAT. XII.

De Balsami Peruviani præstantia in doloribus à causa frigida concitatis, placandis.

IN omnibus doloribus nervo-
rum partium mitigandis & pro-
pullandis, à causa frigida pronatis &
à contusionibus concitatis, Balsa-
mus Peruvianus palmam habere vi-
detur, ob amicam & peculiarem fa-
cultatem nervos corroborandi &
materiam inhaerentem resolvendi.

Cum quædam Patricia ex sinistri
lateris paralyti sit acerbo dolore per
totam spinam dorsalem, in Genu,
& digitis Pedis sinistri, exagitata, us
quali motu spasmodico molestatis,
tribus vel quatuor inunctionibus
factis, immunis ab omni molestia
reddita. Exin cum essem vocatus ad
quendam mercatorem dolore Ischia

dico sat gravi decubentem, aliis
unguentis frustrans, memor illius
Balsami, locum affectum calidè in-
ungendum præcepi, magno cum so-
lamine.

Cum quædam Virgo in manu
dextra ex fuso punctim læsa, à Chir-
urgo vulnere curato, cum dolor it-
festaret, & oleorum ab illo ordina-
torem inunctio in cassum adhibita,
Balsamo illo illita, restituta. Cum &
ego ex contusione manus dextræ
molestiam sentirent, ultra mensera
durantem, vix trina inunctione ces-
sit, Experto credas, & pro tanta fide-
li admonitione gratias agas.

De Lue Gallica,

OBSERVAT. I.

De Cutis infectionibus.

Quædam fatima tractus
Hincensis, lue Gallicæ infe-
cta cum crustis & excre-
scentia in ano, à Chirur-
go per semestre tractata
& cura lig. Guajaci in cassam adhi-
bita, meo tandem consilio restituta.
℞. El. diacarth. conf. Ham. an. ʒʒ.
pul. sen. lax. ʒij. f. B.

Per intervalla
℞. M. p. hermod. aur. coch. ʒʒ.
cum aq. beton.
℞. M. p. aur. coch. d. fumar. ʒʒ.
diagr. præp. gr. ʒ. cum aq. fumar. ʒʒ.
℞. Lig. sancti. ʒʒ. cort. ʒj. sarl. pa-
ril. ʒiiij. inf. in aq. lb. 12. dec. ad med.
Resid. alt. lb. 12. dec. ad consumpt. ʒ.
part. ad pass. ʒ2. liquir. ʒij.

OBSERVAT. II.

Fœmina Hincensis, lue venerea in-
quinata, pectore toto exulcerato
cum crustis sædis, obstructis men-

struis per sesquiannum, præviis pur-
gationibus.

℞. R. sars. paril. ʒiiij. lig. sancti.
ʒij.

ʒij. chin. ʒij. inf. in aq. lb. x. dec. ad Restituta & fluxus menstruus re-
med. col. Resid. aff. aq. lb. xv. dec. ad vocatus.
consump. ʒ. part. col.

OBSERVAT. III.

Quidam Officialis Ulm. Gonorrhœa vi. ulonâ ac fœdâ, cum priapi exulceratione, & dolore ingenti, præsertim si urina reddenda, duorum Medicorum consiliis frustraneis, à me feliciter est restitutus.

℞. R. Enul. fœnic. pétrosf. Garyo. a. ʒij. abl. card. b. betôn. hysf. adiant. utr. a. m. B. fen. ʒx. agar. tro. Rhab. a.

ʒij. Jalap. ʒiib. crem. Tart. ʒij. pass. min. Sujud. & best. an. ʒiib. f. lac. pro menf. hydromel. dosis quart. B.

Impura materia mundificata, pro potu ordinatum decoctum per aliqu. sept. continuandum.

℞. Lig. sancti ʒij. liquir. ʒvi. pass. m. B. dec. in aq. pro potu quotidiano. Media laudata.

OBSERVAT. IV.

Cum olim à præcis Medicis, in domo Gallicâ, purgantia ex vegetabilium classe deprompta, felici successu usurpata, sed cum medicamentâ chymicâ invalescerent, quidam laudis ac gloriæ stimulis concitati, Incl. Senatui persuaserunt, eorum usum eò loci introducendum, prærendentes, cum à Galenicorum administratione, non raro recidivam experiri contigerit, se beneficio hermeticorum, luem Gallicam radicibus extirpaturos, ut omnis revertendi via præclusa, fides habita, & exauthoratis vegetabilibus, mineralia sunt substituta, ex Antimonio & Mercurio confata. Sed vana jactantia, eventus sæptus non respondit pollicitis, quin recidiva se præsentavit. Haud abs re quædam exempla referre. Quidam faber lignarius lue

venereâ contaminatus, in domo Gallicâ ultra annum decensus, & per chymicâ ^{ânu è xato} multoties ita evacuatus tantâ violentiâ, ut veritus, ne omnia viscera interanea unâ exterminarentur, morbo non remissione, sed intensiore reddito & gravioribus succedentibus symptomatibus, proin anno elapso se elam subduxit & aufugit, tolerabilius ratus, ergastulum corporeum circumferre, spurciæ illa inquinatum, quàm tam chronicam sustinere lanienam.

2. Quædam sexus fæminei ex lue Gallicâ collum habens exulceratum & fistulosum, intra tres quadrantes ahi, duas curas sudoriferas sustinuit, 70. insuper vicibus per Antimonio & mercurialia expurgata, magnâ violentiâ, nec tamen tum plenâ fuit restituta. Mihi tum ista & au-

ditu & visu cognoscenti erant admirationi, reperiri ullam Naturam humanam tam robustam, ut tantam torturam tam diu tolerare queat. Exin patescit, chymica æquè ac vegetabilia, præsertim si lues radicata, non semper morbo Gallico debellando, esse sufficientia, & si opus, in promptu (id jam lippis & tonforibus notum) commemorare multa exempla eorum, in quibus cura inconstans, quin non unâ vice, in uno eodemque subjecto, recidiva secuta, ut nullam etiam prærogativam habere videantur, quo minus virus gallicum revirescat, quin relictâ mi-

nimâ uliginis portiunculâ, sensim latius serpat, & recidivæ occasionem præbeat, Exin Hieron. Mercurialis toti Europæ cognitus Medicus, asseverare non dubitat, lucem Gallicam dare inducias, non pacem stabilem, cum sapius multorum annorum decursu, demum restitescat. Exin sponsores illi jactabundi jure meritoque falsitatis coarguendi & ipsa *in re* convincendi. Eâ de causâ defunctis illis authoribus, & ob violentam Hermeticorum operationem, Chymicis eliminatis, vegetabilia denuò in usum sunt revocata.

De Scabie.

OBSERVAT. I.

Uidam Officialis Jheriffen/psora perversa chronica, scabie sicca crustosa totum corpus occupante, laborans, suspectus de infectione leprosa, ideoque Ulmam ad explorandum ablegatus, inspectioni subjectus etsi dignus visus, ut à consortio humano separatus, in leprosorium amandaretur, cum autem percontarer, utrum aliquam tentare curam velit & sumptus impendere, affirmavit, obtestando ad quidvis expediendum se benevolum: rescripsi ipsius Generosis, ut prævisis purgationibus massâ sanguinea à salis,

deustis & corruptis humoribus depurata, & venæsectione administrata ad eventilandum, post in acidulas Iberkingenses ablegaretur, eas per dies 14. potando, deinde per tres septimanas balneando: siquidem ista cura ex voto non succederet, tum ipsum sine ulla tergiversatione, in leprosorium fore relegandum.

Seq. à me sunt præscripta:

℞. Conf. Ham. ʒiib. El. ros. mes. ʒiib. syr. ros. sol. dialer. a. ʒiib. dec. fl. & fr. cum sol. sen. ʒiib. f. p.

Venæsectio Epatica. Ad ulteriorem mundificationem sanguinis,

℞. R. cich. enul. Garyo. a. ʒij. herb. abs.

abf. rom. card. b. cent. min. hyll. cuc. tulisse referebat, & tandem accedat. ur. a. p. i. fol. sen. fl. 3x. agar. dente usu acidul. predicto modo, tro. Jalap. a. ʒiij. Rhab. ʒiij. dact. se- plenarie fuit restitutus, ultra 4. jam best. a. ʒb. gal. ʒj. f. sac. pro mens. vini. annos nulla recidiva. quart. b. provice. Sibi optime con-

OBSERVAT. II.

*Cucurbitularum cum scarificatione usus in scabie**proficuum.*

Quantoperè exorbitent Medici Itali & Galli, non tantum in Venæsectione, sed & in cucurbitularum per scarificationem applicatione, copiosum sanguinem emittendo, uno atque altero notabili exemplo libet manifestare. Cum quidam Patricius Ulm. Genævæ linguæ Gallicæ addiscendæ causâ commoratus, Scabie infectus, consilio Medicorum unâ vicè 18. cucurbitulæ, in diversis corporis extremis partibus affixæ.

adhuc cæcibus, Venetiis Mercurio addictus, Scabie inquinatus, Medicorum suâsu, ipsi 24. cucurbitulæ admotæ, auritus ego sum testis, ex ejus ore percipiens, & ambo felici successu, à spurcicie illâ immunes redditi.

Etsi curæ illæ ad nütum ac votum, non mirus si quispiam Medicus consimiliter medendi processum apud nos instituere attentaret, morbo Bellorephontæo agitari judicaretur, nec ullum obsequium sperandum.

Cum Dn. Marcus Müllerus Ulm.

OBSERVAT. III.

*Curæ ex lignis sudorifera scabiosis quàm sint**noxie.*

Quidam Studiosus Ulm. totius Scabie siccâ infectatus, cum & corporis constitutio calidior obtigisset, in nosodochio gallico curæ subiectus, cui Medicus tum illic ordinarius talia præscripsit remedia.

4. aq. dec. ad med. pro haustu sudor. Resid. aff. aq. lb. 4. dec. ad med. pro potu.

Cum ista cura voto non responderet, ad validiora saltum fecit.

ʒ. R. chin, f. i. paril. a. ʒvi. lig. fallâfr. R. rhod, cich. scurzon. a. ʒj. Infund.

Primo: ʒ. R. chin, ʒiij. Inf. lb.

Infund. in aq. lb. 12. dec. ad consump.
3. part.

Ab ista infausta & insipiente curâ,
miser ille æger in toto corpore adeo
inflammatus, ut à curâ desistendum,
& acerbam traducere vitam sit co-
actus. O quam infortunati ægri, qui-
bus contingit incidere in manus Me-
dicorum, tam inconsideratè procedentium. Si in decocto Chinæ justa
proportio ad aquam observata, su-
mendo ℥j. vel ℥iib. aq. lb. 12. fortas-
sis curâ innoxia: cum Hercules Sa-
xonia insignis prædicitus Patavinus
referat, in lue Gallicâ curandâ, sibi
experimento cognitum, si R. chinæ
ultra ℥ij. infund. in aq. lb. 12. dec. ad
consump. 3. part. magnam ~~per-
niciem~~ internam concitavit. Sed
Medicus prædictus accepit R. chin.
℥iib. & aq. lb. 4. tantum decoq. ad
med. Cùm nihil proficeret, ascen-
dit ad duplo fortius & calidius de-
coctum.

Casus ille ab improvidentiâ cau-
satus, Medicis præsertim junioribus
albo calculo est notandus pro cau-
tela, & incitamento, ad circumspe-
ctius agendum.

Quin in aliis etiam psoricis & le-
prâ Græcorum defædatis, tam in-
faustum curæ eveniunt observare

contigit, licet non tantus calidiorum
excessus commissus, haud abs re, vel
unicum adhuc casum memorabilem
annectere.

Cum antè complures annos præ-
fectus carceris Ulm. psorâ perversâ
ad lepram Græcorum inclinante, in-
quinatus, inspectioni subiectus, in
leprosorium relegatus, aliquandiu
ibi detentus, ex gratiâ Incl. Senatus
in domum Gallicam ad medican-
dum est translatus, ibi per medica-
menta chymica sæpius evacuatus,
succedente decocto lig. Sancti cum
sarl. paril. in haustu sudorifero etiam
antimonio diaphoretico mixto, ad
copiosius sudoris elicium. Sed qua-
lis exin fructus? Non modo nihil le-
vaminis subsequutum, quin malum
triplo deterius redditum, magno in
totius corporis cute ardore & rubo-
re concitato, ut cancro elixo similis
appareret, idcirco denuo in leproso-
rium amandatus, & ibidem post tri-
mestrem moram, è vivis est subla-
tus. Cum affectus illi ex calidâ &
siccâ Epatis ~~durorege~~ proveniant,
quid miri, si ex calidiorum admini-
stratione magis effervescant, succe-
dente majori atrabiliorum humo-
rum deustione. O felicem, quem
aliena damna reddunt cautiorem.

OBSERVAT. IV.

PRO Nob. Juvene Truccesio Alfa-
to scabioso.

℞. Tereb. lot. ʒj. ros. ℥2. but. rec,

℥j. suc. limon. ʒx. ol. ros. ℥j. vit. i. o.
sulph. vivi. ʒij. lith. ʒiij. incorp. instar
nutriti,

OBSER-

OBSERVAT. V.

IN Scabie sicca & serpig, plurimum
confert, ℞. Ung. al. camphor. ʒʒ. ol. Tart.
ʒʒ. vel plus.

OBSERVAT. VI.

IN Scabie sicca cum pruritu Viri
Senatoris Ulm. etiam balneis fru- ℞. Ung. d. lith. ʒiij. d. plumbo.
straneis, Scarif. cum cucurb. apl. ʒij. M.
Etiam aliis contulit.

OBSERVAT. VII.

UXor Civis Ulm. fædâ Scabie sic- ℞. Ung. al. camph. ʒij. Mer. dulc.
câ in facie rest, ʒʒ. vel plus M. in mort. marmor.

OBSERVAT. VIII.

De Serpigrine humidâ longè lateque grassante.

Quædam Virgò plebeia 24. an- in cassum adhibitis, sequenti un-
norum corpulenta, diu serpigine guento, præviâ corporis convenien-
humidâ & fluidâ infestata, sub alâ ti purgatione, est liberata.
dextrâ incipiente, & sat amplum ℞. Ung. d. litharg. diapomphol.
spacium pectoris occupante, ichore a. ʒij. ol. Tart. ʒiij. M.
seroso ac pruriginoso stillante, aliis Egregiè contulit.

OBSERVAT. IX.

Cum quidam Secretarius totius D. Minder. ʒiij. ung. d. Litharg. ʒij.
Scabie sicca molestatus, in acidu- ol. Tart. ʒʒ. M.
las Gøppingenses profectus, bal- Egregiè contulit. Id in psoricis
neando & potando, menstrui spa- affectibus, præsertim si calidior &
cio, nihil profecisset, consilii causa sicca dyscrasia præsens, & pruritus
me accessit, cui ordinavi. molestus, multis aliis, ob singularem
℞. Ung. contra Scabiem puero- *visyvan*, præferendum & tutissimum
rum Augustan. ʒʒ. vng. de liquirit. judico.

OBSERVAT. X.

Pro Scabie in facie. ℞. Ung. diapomph. ʒij. d. plumbo. ʒj. Mer. dulc. ʒj.
M. vel ʒʒ.

Dd

OBSER-

OBSERVAT. XI.

PRO facie fædâ Viri Ulm.

℞. Ung. d. plumbo. ℥vi. albi
camph. d. lith. a. ℥iij. M.

Prius assumpt.

℞. Pil. d. fum. ℥ij. coch. aggr. a. ℥j.
diagr. præp. gr. 3. cum aq. fumar. 27.

OBSERVAT. XII.

PRO capite crustoso.
marmor,

℞. Ung. pomad. ℥ij. Mer. dulc. ℥ß. M. in mort.

OBSERVAT. XIII.

PRO Illustri puella facie fædâ, la-
teâ crusta, admitigandam acri-
moniam & fervorem.℞. Ung. Rol. ℥ß. intrig. Gal. ℥ij.
muc. sem. cyd. ex aq. plant. ℥j. M.

OBSERVAT. XIV.

UXOR Civis Ulm. primarii & per
aliquot annos caput tineotum
fædis crustis obductum habens tan-
dem meo obsequens consilio, fuit
restituta, jam ultra 20. annos salva.
Prius corpore depurato à sâlsis hu-
mor.℞. M. p. s. quib. ℥iß. aur. coch. a.
℥j. Ex. cath. ℥iß. cum aq. beton. 27.Post: ℞. R. pol. q. ℥iij. fænic. pe-
trof. eryng. an. ℥ij. herb. beton. abf.hyss. anth. citrar. chamæd. a. p. i. fol.
sen. s. s. ℥j. agar. tro. ℥iij. Rhab. ℥ij.
turb. al. ℥iß. gal. ℥ij. f. sac. pro mens.
hydromel. ad crist. tart. ℥iß.

Cura sudoris.

℞. Rad. sarf. paril. ℥iij. lig. s. ℥2.
Chin. ℥ß. aff. aq. ℥b. 12. inf. h. 24. dec.
ad med. f. h. sudor. Resid. aff. aq. ℥b.
12. dec. ad consump. 3. part. in fine ad
pass. min. mund. ℥2. liquir. ℥iij.

OBSERVAT. XV.

*De fœminâ capite Tineâ siccâ totaliter obductâ, cum
totius corporis Scabie.*QUÆdam fœmina pagana subdita
Fuggeriana, cum Tineâ siccâ
crustosâ totum caput obductum
cum capillorum totali defluvio, in-
super universali totius corporis Sca-
bie siccâ conspurcata, ob tam fædum
& abominandum contuitum, proleprosa habita, exin Ulmam ablega-
ta ad explorandum, inspectione per-
actâ, talis censura Dn. Præf. cto erat
transmissa. Illam ob tam terribilium
aspectum & malum contagiosum, in
contubernio sanorum haud toleran-
dam, eò magis cum sit muliercula
pauper-

paupercula, omnibus praesidiis destituta, si sumptus suppetere, ad suscipiendam convenientem curam, faciendum periculum, si ea frustra, tum est consortio humano exterminandam, & in leprosorium amandandam. Accepto & perlecto meo rescripto, illa denuo cum literis Praefecti ad me venit, quibus meum requisitum consilium ad ordinanda remedia proficua.

Primo ad corpus a spurcicie humorum serosorum ac corruptorum ac deustorum depurandum praescripta potio lax.

℞. Confect. Hamech ꝑv. syr. ros. sol. diafer. an. ꝑvi. dec. fl. & fr. cum sol. sen. ꝑiib. f. p.

Post pro Timea crustosa totum caput obsidente abigenda.

℞. Lapatii acuti cum toto fumar.

malv. a. m. i. fabarum excort. m. ꝑ. furfurum. m. i. decoq. in lix.

Quo per aliquot matutinas caput clotum dehinc, seq. unguento illitum.

℞. Tereb. aq. ros. lot. ꝑx. ung. ros. ꝑiib. M.

Elapso octiduo, ad me rediens, mihi ostendit caput denudatum, id totum puru apparuit, ne minimum residui, de Timea. Tam subitus & insperatus remediorum illorum effectus erat mihi admirationi, eo magis cum agra referret, odorem unguenti penetrantis, se perquam diu, in ipso ore sensisse. Exin ad Scabie arcendam, in Acidulas Goppingenses profecta potando & lavando perrexit, cum per mensem illic morata, ad me reversa, se spectandam praesentavit, ab omni immunditie & sorditie immunis apparuit.

OBSERVAT. XIV.

Questio decisa, utrum carnis ovinae, esus si oves scabie infecta, innoxius,

Questio & controversa inter Latinos & alutarios orta, utrum carnis ovinae esus, si oves Scabie infectae, homini sit innoxius, illis affirmantibus, his autem negantibus, ita fuit decisa, rejecta illorum opinione velut erronea, horum autem assertionem tanquam rationi consentaneam comprobata. Etenim si pellis

Scabie inquinata, caro itidem impura est estimanda, cum fons & causa effectrix massae sanguineae statuenda, ipsum Epar, si id recte dispositum, ac temperatum, sanguinem probum ac laudabilem solet progenerare, sin vero devertat ad ullam intemperiem, praesertim calidioriem & sicciorem, vel prava sit infectum

D d 1

quali-

qualitate, exin vitiosi ac corrupti humores pullulare in proclivi est, quos Natura cum ad nutritionem inepti sequestrare & à massa sanguinea separare consuevit, eos per venas velut tubulos, à centro ad circumferentiam, propellens. Cum igitur ovis scabiola, facilis conjectura, sanguinem in venis insimul pravis humoribus inquinatum, qui ex venis capillaribus extillantes, se in carnem & cutim insinuantes scabiem concitant, cum regulæ illæ philosophicæ perquam verè: qualis causa, tale causatum: qualis materia, tale materiatum: quale alimentum, tale alimentatum: exin à pravo sanguine, caro haud proba provenire potest & consequenter talis caro insalubris, varia morborum genera causare solet. Et si quoad externam speciem, scabies in exteriori cute, tantum hæere exi-

stimari queat, sed rationi consonum, cum vitiosi humores in venis collecti & coacervati, dum Natura copiam & malam qualitate irritata eos propulsat, & ad extimam cutim deponit, cum pelle, ipsam etiam carnem contaminatam. Id quod ipsa quoque *avrovia* ostendit, dum alutarii, excoriantes oves scabiosas, carnem admodum tumidam & ichorosam, serosis humoribus inquinatam deprehenderunt, corruptelam indicantem.

Et si verò interdum contingat, ut oves per causam externam & contagium inficiantur, non diu autem scabies in solâ cute hæret ac subsistit, sed ulterius grassatur & interius serpit, ut sensim ac pedetentim, ipsa etiam massa sanguinea, labem concipiat.

De Tumoribus, OBSERVAT. I.

Genæ dextra ex calidâ defluxione resolutus.

Um Uxor Dn. Johan. Clausii, mercat. Ulm. ingenti dolore capitis & immenso tumore Genæ dextræ, à calidâ defluxione molestata adeo ut ægrè jusculum deglutire potis, aliorum conjectura, & etiam mea censura,

videbatur adesse apostema seu abscessus, cum malum jam durasset per octiduum, in vigore ac summo statu consistens, ut ob doloris vehementiam, vix amplius tolerandum, tum demum me accersiri curavit. Ad demulcendum dolorem capitis, totum pericranium inunctum ung. Alabastr.

bastr. & linteum dupl. eo illitum fronti & temporibus apl. cum luculento levamine. Tumori foris ad-moveri iussi catapl. ex farina panis albi, **Wecken** dicti, cum lacte in cacabo orichalceo ad formam pul-tis redactum, ad vit. ovi & i. vel 2. cochl. de seq. ol.

℞. Ol. chamo. ros. compl. an. ʒj. amyg. d. ʒvi. lumb. ter. ʒʒ. M. cal. apl.

In ore continuendum de istâ mix-

trâ: ℞. Aq. scab. plant. a. ʒiʒ. syr. Ju-jub. pap. errat. a. ʒiij. M.

Pro calore & dolore mitigando.

Cum vesperi illud catapl. linteo dense inductum & toti tumori cal. admorum, eâ statim nocte optimè dormivit (cum antea anxia & que-rula, ne gravior nox & *dyperis* secu-tura) dolor & tumor, non sine ad-miratione recessit, nec ad maturatio-nem venit, cum inopinato ac subita-neo levamento.

OBSERVAT. II.

*Genæ sinistra inflammatio ex sanguineâ defluxione,
in abscessum versa.*

Uxor Rever. & celebrat. Dni. D. Cunradi Theodorici, Superint.

Ulm. malæ sinistrae inflammatione, ex sanguineâ defluxione causata, molestata, ingenti tumore, ut pœnè nihil deglutire, nec loqui possiet, Ex-terius apl. catapl. ex medul. panis al.

Wecken diss. in lact. redig. ad for-mâ pulvis ad vit. 2. ov. ol. ros. compl. ʒj. viol. chamo. lumbric. ter. a. ʒij. M. Rupto apostemate magna copia pu-

ris ad dimidiam mensuram, per os profluxit. Pro abstersione & con-solidatione.

℞. Aq. prunell. plant. scab. a. ʒ2. mell. ros. ʒj. diamor. ʒvi. M.

Pro Garg. cal. usurpando. Post sumendum:

℞. Diamor. & mell. ros. a. M.

Brevi curata. Noluit uti operâ Chirurghi, verita sinistrum medendi processum.

OBSERVAT. III.

Grandis tumor Genæ dextra in abscessum desinens.

Filia Dni. Danielis Marii, Praefecti Aedilitii Ulm. immenso duro tu-more Genæ dextræ, adeò, ut tam grandem se non vidisset Chirurgus

Hospitalis Ulm. ipse factus, ex de-fluxione serosorum humorum.

Primo ordinavi catapl.

℞. Herb. malv. alth. viol. a. m. 2.

Dd 3

fl. cha-

fl. chamo. m. i. dec. pist. & cribell. ad. far. tritic. q. β. ad. ig. f. empl. sol. ad. but. rec. ℥ 2. ping. porci rec. ℥ iβ. vit. 2. o. ol. amyg. d. ℥ j. f. cat. linteo ext. cal. apl.

Intra unius diei spacium, cum omnium admiratione, tumor fuit resolutus, relicto tantum nodo parvo in sine Genæ, cui apl.

℞. Diach. f. ℥ j. diach. cum Gum. 3vi. de melil. ℥ β. M.

Ad maturationem venit eo abscessu rupto. Chirurgo negocium erat commissum, à quo per 7. septimanas tractatus curari non potuit, cum oblongas turundas unguento illitas, neglecto meo consilio de relinquendis, intersisset, & ita impedimento, ne carnis materia pullulare & consolidatio fieri posset. Tandem iis dimotis, solo priore Empl. apl. intra dies paucos coaluit,

OBSERVAT. IV.

Mammilla dextra dolore & tumore insigni ex deflexione calidâ.

UXOR Dn. Episcopi mercat. Ulm. ingenti dolore Mammillæ dextræ infestata ex affluxu humorum calidorum, ut cum lachrymarum imbre obtestata mitigationem.

℞. Fol. malv. viol. a. m. i. chamo. m. β. dec. pist. & cribell. infund. medul. panis al. Wecken / lb. i. ad ig. f. empl. sol. ad. ol. ros. compl. ℥ 2. ol. chamo. but. rec. a. ℥ iβ. vit. 2. o. f. cat.

Dolor sopitus & inflammatio defuit in abscessum abiens eo aperto, mundif.

℞. Tereb. claræ. ℥ j. mel. ros. col. ℥ β. fer. hord. tritic. a. ℥ iβ. M. cum faldellis immissum.

Cum restaret durities circa papillam instar semiscirchi.

℞. Empl. diach. magni, d. Melil. a. ℥ β. M. & resoluta.

OBSERVAT. V.

Tumor in lumbis magnus in abscessum versus.

QUÆDAM femina Ulm. in lumbis magno tumore exorto, & dolore laborans, à Chirurgo ita tractata, applicato empl. ex G. ammon. exin multò intensior dolor concitatus cum magnâ ægræ querelâ, tum ego in subsidium advocatus.

℞. R. alch. lil. alb. a. ℥ iij. malv. m. i. caric. ping. v. dec. pist. & crib. ad. far. tritic. m. i. sem. lini. fenugr. a. ℥ j. ping. porci non sal. ℥ iij. but. rec. ℥ j. vit. 2. o. f. cat.

Primo apl. Empl. diach. f. desuper illud catapl. linteo inductum appon. Sine

Sine dolore ad maturationem, tunc vituperio. Exin apparet, quam invertit, cum mei nominis encomio, consideratè sapius procedant etiam Chirurgi autem aliàs haud imperi- majoris famæ Chirurgi.

OBSERVAT. VI.

*Tumor ingens Erysipelaceus totius dextri cruris
resolutus.*

UXor Dn. Martini Neubrunneri, Civis Ulm. primarii, tumore Erysipelatoso immenso totius dextri cruris à summo ad imum, cum insigni inflammatione & rubedine, ut metus de gangrænâ, & spectanti metum incuteret, & me ambignum redderet, quibus mediis succurrendum: felici utriusque Fato, bono Genio aspirante, à me ordinatum lac virginum secundum descript. August. dispensat. ex alum. lith. & aceto, linteis imbutis & expressis cal. apl. cum admiratione brevî calor extinctus cum resolutione tumoris & rubedinis.

OBSERVAT. VII.

*Tumor Erysipelaceus cruris dextri in abscessum
mutatus.*

Filius Civis Ulm. primarii Erysipelate cruris dextri tentatus ex affluxu sanguinis ichorosi, in abscessum terminata valde profundum. Ægypt. majoris absterfionis causâ, cum turundis insertis. Cum & varia Empl. exterius admota, nec in crure locus exulceratus coalesceret, obstante sordidâ ac purulentâ materiâ: à me ordinatum Empl. divinum secundum descr. dispensat. August. Primâ statim applicatione, adhæsit copiosa sordities absterfa & caro purior apparere cæpit: postea apl. Emplast. d. Gratia Dei Augustan. Intra paucos dies coaluit, cum Chirurgi opera tamdiu infructuosa.

℞. Fol. mal. alth. a. m. 2. R. alth. ʒj. fl. chamom. m. β. dec. pist. & crib. ad far. tritic. q. β. ad consist. sol. ad ping. porc. ʒiβ. but. rec. ʒij. ol. amyg. d. ʒj. vit. 2. o. f. cat. prius apl. Empl. diach. f. desup. car. appon.

Maturo & aperto abscessu, quidam Chirurgus usus unguento fusco, interdum admisto unguento

OBSER-

Tumor sat magnus rubeus manus dextra cum immenso dolore resolutus.

Nobil. Eques Austriacus sat magno tumore rubeo cum ingenti dolore manus dextrae afflictus.

℞. Sterc. vac. nig. rec. q. β. cum ol. Ros. compl. f. cat. cal. apl.

Ea nocte calor & dolor mitigatus. Pro residuo tumore:

℞. Cer. diapal. ℥ij. empl. d. Melil. ℥β. ext. linteo apl.

Intra biduum evanuit,

Pro potu: ℞. Sem. cor. præp. ℥ij. liquir. ℥iβ. pass. m. β. dec. in Mens. iβ. aq. in fine ad cinnam. ℥ij. est jucundill. ℥. Syr. Rib. ℥ij. berb. ℥ij. d. rubo Idæo. ℥vi. M.

OBSERVAT. IX.

Tumor Scroti aquosus resolutus.

Filio sexenni Viri primarii Ulm. Scrotum à dysenteria, valde intumuit & adeo inflatū & pellucidum, forma grandioris pilæ, ut aqua conspicua,

Inung. ol. chamo, cal, post apl.

℞. Empl. d. bac. lauri cum sterc. capr. ℥ij. d. Melil. ℥vi. M.

Et resolutus.

Pro potu, usus dec. sem. anis. fænic. carvi. R. petros. multum urinæ redditum,

OBSERVAT. X.

Manuum Tumor resolutus beneficio Nicotiana.

UXor Civis Ulm, plebei chronico utriusque manus sat grandi tumore infestata, ope medicâ frustraneâ, tandem pul. Nicotianæ per nares attracto, in integrum restituta. Exin relucet, intumescentiam illam originem traxisse, à serosis humori-

bus à capite depluentibus & in manus se insinuantibus: interdum recidivam passâ, reiterato illo pul. tumor denuò recessit. Pauci Medici, id primâ fronte possibile credidissent, sed Experientia multa monstrat, quæ Rationi repugnantia,

De Tumoribus duris.

OBSERVAT. I.

Uidam Scholaris Kauff-
beir. circa talum pedis dex-
tri habens tumorem du-
rum, instar natæ,

℞. Empl. diach. Gumm. ʒvi. simpl.
ʒß. M.
Apl. quoties dimotum madidum
quali rore conspersum, apparuit.

OBSERVAT. II.

Tumor Mammilla dextræ scirrhosus resolutus.

Civis Ulm. Mercat. Uxor Mam-
millæ dextræ tumore scirrhoso
chronico detenta, ut suspicionem
canceri præberet, aliis frustrancis,

etiam Empl. d. Ranis sine Mer. sed
hoc resolutus.
℞. Empl. diach. mag. d. Melil. ce-
ron. a. ʒj. G. amon. in ac. dis. ʒß. M.

OBSERVAT. III.

Tumor durus circa Guttur resolutus.

Uidam Præfectus Dn. Dn. Fug-
ger. tumore duro circa regio-
nem Gutturis molestatus, cui primo
ordinavi.

℞. Empl. diach. cum Gumm. ʒß.
d. Melil. ʒij. M.

Sine ullo levamine; at seq. intra
paucos dies fuit resolutus.
℞. Empl. diach. Gumm. ʒß. ce-
ronci. ʒij. M.
Idem contulit in tumore duriore
scroti.

OBSERVAT. IV.

In Genu resolutus.

Filius Dn. Joh. Jacobi Clausii, Se-
natoris Ulm. insigni tumore du-
ro in Genu dextro detentus varia
unguenta & Emplastra applicita si-
ne ullo fructu, cum genu contra-
ctum, ut pedem extendere & ingre-
di non posset, Parentes erant anxii
& mihi sollicitudinem ac metum in-
jecerunt, ut dubius quid agendum;

tandem aspirante caelesti Numine,
succurrit istud,
℞. Far. fab. hord. an. ʒij. furfur.
benè tritur. m. j. sterc. capr. tritur.
ʒiiij. chama. melil. triti. a. m. ß. cum
lix. & sapa fiat. empl. sol. ad. ol. cha-
mo. aneth. a. ʒj. M.

Intra paucos dies yerendus ille
tumor est resolutus,

Ee

OBSER.

OBSERVAT. V.

Tumor Gutturis resolutus.

PUellus quadriennis tumore Gut-
turis laborans cum vocis raucedi-
ne. ℞. Pul. sen. Mech. al. a. ʒj. crem.
Tart. ʒʒ. f. p. cum hydromel.
Altera vice ad. diat. cum Rhab. ʒʒ.
℞. R. Ireos. gal. a. ʒiʒ. pul. satur.

herniar. a. ʒiʒ. piper longi, spic. nard.
Nuc. mus. cinnam. an. ʒij. myrrha.
ʒiʒ. alum. usti. ʒʒ. sacch. ros. tab. ad
pondus om. f. p. ʒij. cum vino. Et
restitutus.

OBSERVAT. VI.

Verruca lata instar calli in pericranio exarescens.

QUaedam Virgo in pericranio cir-
ca occipitium verrucam habens
indies magis & latius serpente, ut sat
amplum spacium occuparet, & dura

instar calli.
℞. Empl. diach. cum Gummi. ʒʒ.
oxycroc. ʒij. d. Melil. ʒj. M.
Brevi exaruit & decidit.

OBSERVAT. VII.

Verruca ablata per ligaturam.

QUaedam honesta Matrona gran-
diorem & oblongam habens
verrucam circa nates, ea constricta
filo serico, indies arctius contrahen-

do, dum decidit: ne autem repullu-
ret, ol. antim. penna intincta
tacta.

OBSERVAT. VIII.

Verruca in media lingua absumpta.

QUidam Scholaris ex Palatinatu,
Præfecti Filius in convictu Præ-
ceptoris Ulm. cum in mediâ lingua
duæ verrucæ molestantes, Chirur-
gus primò usus suâ aquâ ex tart. &

viridi æris, sine successu, post pro-
gressus factus ad ol. antim. cum nec
id proficuum, suasi ol. vitrioli & a-
verruncatæ.

OBSERVAT. IX.

Unguentum in verrucis expertum.

IN labio & aliis partibus si ha-
rcant.

℞. Ung. al. camph. ʒij. ol. Tart.
ʒj. vel ʒ4.

De

De Ulceribus.

OBSERVAT. I.

*Ulceratuberosa & sinuosa in capite favina
quomodo curata.*

Illa Virgo Fræceptoris
Classici Ulm. tria ulcera
tuberosa & sinuosa in peri-
cranio favina habuit, 4.
Medicorum & 2. Chirurgorum
consilia eò erant directa, ea curari
alia ratione non posse, n̄ cruciatim
rescindantur, quo omniū confluxus
pateret: Parentes comoti ac territi,
ne illa tantos cruciatus sustinere cogatur,
cujusdam suasu ad me etiam
deducta, ut meam explorarent sententiam.
Obruli fidelem operam,
modò ipsi obsequium præstare ve-
lint, opus esse maturantibus, tubera
illa in pus convertenda, post maturationem
mundificanda, & consolidationem
Naturæ committendam.

Exterius ipsis tuberculis grandioribus
apertis, sed siccis, nullam adhuc
saniam fundentibus apl.

℞. Empl. diachyli ℥ʒʒ, diach. cum
Gumm. ʒvi. M.

Cum adesset calida intemperies,
inung. ung. Ros. Mes.

Interiorius cum turundis apl. ung.
℞. Tereb. cl. ʒj. mell. ros. col. ʒʒ.
fucci apii. ʒij. bull. parum, ad far. tritic.
hord. a. ʒiʒ. myrrh. ʒi. M.

Exin tubercula illa suppuratione facta,
purulentam emittebant materiam,
antea sicca existentia. Cum biduo
post illorum applicationem, Chirurgus
Hospitalis, qui manum tantum accommodarat,
ægram ad me deduxisset, ad spectandum
successum, tuberculis ostensis, cum
appareret pus laudabile & coctum album,
tum ipse admirabundus per Deum juravit,
unguentum illud esse præstantissimum.

Interdum si pus crassius & sordidius,
cum prædicto unguento, parum unguent.
Ægypt. mixtum, & ita felici auspicio
intra 7. septimanas sospes evasit.

OBSERVAT. II.

*Frons exulcerata pœnè tota, carne ad os
absumpta restituta
Chirurgorum operâ annuâ frustraneâ.*

CUm Dn. M: Holland, Pastor Nobil.
Dn. Jodoci Jöbstlin / in Styriâ
superiori, meum desideraret

consilium, in chronico suo affectu,
mihî ostenderet denudatam frontem,
ultra medietatem, ad nasum us-

Et 2

que,

que, ab acribus corrodentibus humoribus exesam & absumptam, ut ossa conspicua. Ultra annum spacium Chirurgorum operam expertus est irritam, ego tum consului & proposui dec. sarfæ paril. sed istam curam, aliâs valdè proficuam, tum neglexit. Interea contigit, ut ingruente Religionis reformatione, ipse etiam exul Ulmam venerit (quo & ego vix per semestre prior concesseram) memorem mei consilii pœnituit inobedienciæ, dum ob sædum & abominandum contuitum, omnes suos oculos averterent, & cum inter exteros diversandum, erat impedimento, quo minus ad functio-

nem Ecclesiasticam promovendus: idcirco demud me accessit rogans, de curâ suscipiendâ, debitum promittens obsequium. Quæ talis fuit:
 R. R. sarfæ parill. ʒ. 4. lig. f. ʒij. inf. in aq. font. lb. 12. per h. 24. dec. ad med. col. ꝑ. o sudorif. ʒvi. manè & vesperi. Resid. aff. aq. lb. 12. dec. ad consump. 3. part. pro potu.

Exterius apl. Emp. d. Gratia Dei secundum dispens. Augustan. Intra mensē cum multorum admiratione plenariè fuit restitutus. Illud Empl. mirificam vim exeruit, quoties amotum, erat q. oblitum materiâ purulentâ.

OBSERVAT. III.

Ulcus sordidum in Indice manus dextræ.

FOemina plebeia habens in Indice manus dextræ ulcus sordidum, ultra mensē à Chirurgo tractata, indies malo in deterius vergente, ut metus impenderet de corruptelâ digiti, meum consilium expetenti,

ordinavi ung. aureum cum faldellis imponendum, & exterius apl. empl. diach. s. cui semper copia materiæ purulentæ adhesit, & intra 10. dies restituta.

OBSERVAT. IV.

Ulcus in Inguine putridum sanatum, Chirurgi operâ irritâ.

PUer decennis Viduæ Ulm. filius, ulcere putrido maligno in Inguine laborans, usus opera Chirurgi aliâs haud imperiti, ultra semestre in vanum adhibitis remediis, etiam insperso pul. Mercurii præcip. tam

contumaciter resistebat, tandem Mater illius me obtestata, filium visitarem & salutare consilium communicarem, accedo, inspicio, corpore prius erpurgato.

R. Tab.

℞. Tab. diat. cum Rhab. ʒij. f. p. l. hydromel.
exh. cum hydromel.

Alternis diebus quart. ʒ.

Larga operatio secuta.

Ad putrilaginem removendam

Post: ℞. R. polyb. q. ʒijj. cich. fe-
nic. Garyo. a. ʒij. herb. hyss. card. b.
abl. rom. beton. cent. min. adiant. urt.
cusc. a. p. i. fol. sen. f. ʒj. ag. tro Rhab.
a. ʒij. sem. anis. ʒj. f. lac. infund. Mens.

& mundif. usus ol. antimonii, pluri-
mum præstitit, eâ abstersâ, unguent.
mundificans supra in prima observ.
ex tereb. cum faldellis infertum, de-
super diach. f. apl. Brevi convaluit.

OBSERVAT. V.

*Sub alâ sinistra ingens ac profundus abscessus
feliciter curatus.*

Quidam Matronæ ex subitâ de-
fluxione sub ala sinistra ingens &
profundus abscessus emerit, eo dis-
rupto, magna copia materiæ albi-
cantis instar lactis promanavit. Ma-
ritus aliàs ipse medicinæ peritus, &
Alchymie deditus, accessit M. Kol-
bium tonforem domus Gallicæ, ca-
sum uxoris exposuit, id responsi de-
dit, intellecto, quod materia albi-
cans copiosa profueret, tales ab-
scessus esse malignos & contuma-
ces, si fl. ʒo. promitteret, ut intra
semestre sanaret, nihil certi se posse
polliceri. Re mecum communicatâ,
obtuli meam operam, modò pro-
spiceret de Chirurgo, qui applicaret
à me ordinanda. Præscriptum ung.
in superiori primâ observat. ex Te-
reb. consignatum, turundæ illitum,
inferendum, foris Empl. diach. f. ad-
moto. Intra 7. septimanas integri-
tati restituta.

Summa rerum in curandis ulceri-
bus & abscessibus, si per convenien-

tia abstergentia mundificentur, si
pura ac munda à sordibus, Natura
ipsa post carnem generare & conso-
lidare solet, obstaculo illo dimoto.
Illud etiam probè notandum, ne, si
Natura sanguinem, velut balsamum
generandæ carnis, producat, nimis
validè abstergentibus & exiccanti-
bus utamur, quæ massam illam san-
guineam, adhuc tenellam absumen-
do, remorantur, quò minus cavitas
ulceris repleti & coalescere queat,
& ita cura in multos menses protra-
henda. Id quod multoties vel impe-
ritiâ chirurgorum contingit, vel de
industria lucri causâ, factitare so-
lent. Complures à me brevi tempo-
ris curriculo restituti, qui à chirur-
gis per multas hebdomadas, imò
menses in cassum tractati, errorem
observavi consistere, in validè exic-
cantibus & remoram injicientibus,
dum Balsamum illum Naturæ ab-
sumunt.

Ec 3

De

De pediculis necandis & profligandis,

OBSERVAT.

Si in capite.

Quidam Nobil. Scholaris Styrus in convictu Ulm. totum caput habens pediculis confertum, aliis in cassum adhibitis, sequentibus à me ordinatis (ut & alii) unica nocte, à vermibus illis Syllanis, liber evasit,

Circa vesperam toto capite oblitro oleo spicæ, post vittâ aperto & per totam noctem relicta, mane autem abluto lixivio decoctionis spicæ seu lavendulæ, omnes mortui & profugi.

De Sphacelo affectis, quibus crura resecta.

OBSERVAT.

Nemo mortalium tam excelsi gradus, quin despiciatissimis ac vilissimis morbis sit obnoxius ac subiectus. Fridericus III. Imperator nimio melonum esu in morbum chronicum incidit, cui in alterutro crure, Sphacelus successit, id resectum intuitus, quæsi vit exstantibus, quid Cæsar differret à rustico, responsum ipse subjecit, Rusticum sanum, Cæsare aegroto, multo esse feliciorum. Liber annectere historiam ridiculam de quodam JC. cui alteruter pedum, ob præviam gangrænam ferrâ

erat adeptus, & in hujus vicem alius ex arte tam aîrabre factus, ocreâ opertus, trunco alligatus, ut sat commodè citra Scipionis adminiculum, incederet, nemine, nî ejus rei gnaro, vitium animadvertente, cum ad fallendam ancillam nesciam, ut ocream detraheret, ei imperasset, solutis prius ligamentis, & illa manibus arrepto pede, sat validè traxisset, rata, esse genuinum, non factitium, isto in manibus relicto, perterrita & humi prostrata, in lipothymiam incidit gravissimam, ut pœnè exanimata.

De Maleficiatis,

OBSERVAT. I.

De casu Pueri novennis maleficiati admiratione digno.

Cum

Um Puer novennis, filius Civis Ulm, adversa pressus valetudine, haud levem in toto abdomine sustinens dolorem, aliquandiu morbus ille à causa naturali originem traxisse iudicatus, & media medicinalia adhibita, sed sine fructu, indies gravioribus succedentibus symptomatis, ut tandem ipse puer cum querimoniâ retulerit, sibi ab inquinâ paternarum ædium, quoddam esculentum oblatum, post vitrum aquâ plenum se exhaurire coactum, insuper illius manu in humero, collo & sinistro pede percussus, à cuius ictu, ilicò pès distortus apparuerit, insuper in toto inferiore ventre ingenti dolore concitato, eo quoque versum, sursum & deorsum, magnâ violentiâ agitato, haud secus, ac si fera viva vagabunda tantas turbas movere solita, cum magna spectantium admiratione & commiseratione. Sæpius illius ad astantes gravis querela, Satanam hæere in suo collo, linguâ & ventre inq, à quo tanta proveniant tormenta. Quisnam esset Satan interrogatus, respondit, malignum spiritum, ipsum diabolum. Multoties etiam contigit, ut ad interrogata respondere non concessum, linguam à demone quasi ligatam inhiberi, quo minus libera ad sermocinandum. Hisce circumstantiis ponderatis, indubia conjectura & censura, malum

illud neutiquam à causâ naturali profectum, sed à maleficio concitatum. Cum igitur ~~ad~~ illud à cacodæmone causatum, rationi consonum, media naturalia ad illius restitutionem haud multum fore proficua. Cum spirituales substantiæ à corporalibus & materialibus, parum affici, iudicentur, sed opus curâ magicâ. Hoc autem non obstante, experiri placuit, quædam media naturalia si cacodæmon eludens, (prout alias obversutiam, suo merito, titulum mille artificis assecutus) non cederet, & nobis à curâ desistendum. Cùm maleficium illius pueri, non tam in circumferentiâ corporis resideat, sed interiores partes occupet, in abdomine imprimis vim suam exerat, id hinc inde agitando, quasi animalcula quædam viva, (prout ab aliis maleficiatis ranarum & murium species excrete) ibidem delitescant, tantas molestias parientia, oportet prius quædam interna adhibere medicamenta, ex mineralium potius, quæ multo efficaciora & magis appropriata censenda, quam vegetabilium classe depromenda. Cum puer minorennis, primò facerem periculum cum Mercurio dulcificato, cum tartarovitriolato mixto, ad aliquot granis diagr. præp. & confer. Ros. formâ Boli. Si non sufficeret, ascenderem ad Mercurium vitæ (qui in omnibus malis à sagis illatis prærogativam habere, merito censetur) 3.4.

grana,

grana, si non in substantiâ exhibendo, saltem illius infusum in vino cum cinnamo, porrigendo, ad agrum salendum, qui alias in assumendis remediis, valde refractarius. Quantam vim habeat Mercurius vitæ in eliminandis rebus non naturalibus, in corpore hærentibus, ex observat. Johan. Agricolæ Chymiatri præcellentis, patescit, qui Viennæ puerum 16. annorum, prætumido ventre, quasi hydropicus esset, ab aliis duobus Medicis primariis relictum, beneficio Mercurii dulcificati & vitæ in integrum restituit, pileo pleno, vario ossium majorum & minorum genere, per vomitum rejecto, postremo etiam succedente animalculo vivo hispido, colore fusco, Ranæ formam referente, quæ sanè à nullo vegetabili dimoveri aut propullari potuissent. Quin & Joh. Fabri Medicus, Gallus, in sua Pharmacopœia chymicâ refert, cuïdam femine à sagâ, pomum venenatum exhibitum, exin in tabem cum dolore stomachi incidisse, in ventre sensisse motus varios, & animalium motus, multorum Medicorum opera frustranea, se consultum obtulisse, sal vitrioli cum aq. salviæ, subsecuto vomitu materiæ nigre copiosæ, & rejectâ Ranâ nigra squamosâ; altero die eadem dosi iterata, vomitu reddito serpente squamoso, restitutam, ex illustribus illis & rarissimis exemplis relucet, quantum opis speran-

dum, in malis à maleficis, concitatis, per medicamenta, ex mineralium classe deprompta.

Præmissis illis universalibus, ad eam materiam, in quâ delitescit seminale quoddam principium, maleficum, exterminandam, tum me conferrem ad quædam specifica exterius applicanda, & interius exhibenda. Foris placeret ad moveri cataplasma ex stercore maleficiati in vesicam porcina injecto, & in camino suspensio ad suffumigandum juxta processum Joh. Agricolæ, in ejus Chirurgiâ parvâ, sed præferrem Emplastrum fatidum exterius ad movendum & decoctum interius sumendum quotidie duos haust⁹ accipiendo, quæ Adrianus à Wynsicht/describens, in omnibus morbis à maleficio causatis, summo operè decantat, & stupenda experimenta quasi cælitus demissa, nuncupare non dubitat.

Cum enim Emplastrum illud consistet ex assâ fatidâ, quæ quasi mephitum spirando, quovis stercore humano abominabilior, exin nostrate lingua nomen **Ceusseisdreck** meruit, indubium, quin illi valde sit adversum. Etsi nobis haud exactè cognita causæ, ob quas demones illa aversentur, cum sint substantiæ incorporeæ & à corporalibus non affici, existimari queant, tamen succurrunt duplices rationes, meæ Rationi plausibiles, Primò cum sunt spiritus insolent.

insolentes, ægrè ferentes, se tanto-
perè despici & ludibrio haberi, cum
indignatione recedunt & ergastu-
lum corporeum relinquunt. Secun-
dò haud videtur paradoxum statue-
re, daemones habere potentiam vi-
dendi, audiendi, quidnè etiam odo-
randi, siquidem potentia cognos-
cantur per intervenientes actiones.
Rem ita se habere, an non id lucu-
lenter demonstrare licet, per machi-
nationes, ritus & ceremonias Magi-
cas, dum certis conceptis verbis spi-
ritus vocati, ilicò se visibiles præsen-
tant: dum characteribus consignatis tantum, sine ullius vocis emun-
ciatione, incitati, ea exequuntur,
quæ ipse Magus requirit, ad ejus
quasi nutum obsequentes; dum sus-
fitu rerum fetidarum profugantur,
Ad rem planiorem & illustriorem
reddendam, propono casum mirabi-
lem, de Cornelio Agrippâ, qui pè-
regrè abiens Lovanio, claves Musæi
sui tradidit uxori, cum severo inter-
dicto, ne cui concederet ingredien-
di facultatem, tum quidam curiosus
illius commensalis, feminam depre-
cari non destitit, dum introitum im-
petravit: Ingressus incidens in libel-
lum adjurationum, cum cepisset le-
gere, daemon intrans quasiyit, cur
vocatus, quid fieri veller, cum trepi-
dus sileret, statim præclusis faucibus,
fuit strangulatus. Agrippa domum
rediens, cernens super illum exul-
tantes daemones, cognita re gesta,

præcepit homicidæ in cadaver se in-
sinuare, & per forum (ubi studioso-
rum frequens erat conventus,) ali-
quoties obambulare, & tandem cor-
pus deferere, eo facto, id exanime
concidit, suo rectore destitutum.
Exin diu creditum, illum subitanè
morte sublatum. Ex notabili illâ hi-
storiâ panè indubium capiendum
argumentum, dum daemones citati,
ilicò apparuerunt, eos visu & audi-
tu, non quidem carnali, sed spiritua-
li quodam modo, dotatos.

Èd magis ista videntur credibilia,
cum & nostrates Theologi, ut &
Pontificii, Animæ humanæ à corpo-
re separatæ, quæ itidem est substan-
tia incorporea, & inorganica, visum,
auditum, loquelam attribuant, quid-
nè & odoratum. Notabilis apud
Divum Augustinum epistola 100.
designata visio Gennadii dubii de
vita post mortem, ad persuadendam
animæ immortalitatem, ipsi quidam
Juvenis in somno apparuit, jubens
se comitari in civitatem, ubi audierit
sonos suavissimarum cantionum &
beatorum hymnos, cum hac disser-
tatione: Sicuti ergò oculi tui, in so-
mno non operantur, & tamen me
vides, ita cum defunctus fueris, nihil
agentibus oculis carnis, vita tibi in-
erit, qua vivès & sensus quo sen-
ties. Exin relucet, animæ à corpore
solutæ, sensum auditus & visus attri-
bui. Multò magis de spiritibus An-
gelicis id astruendum.

Ff

Quo.

Quoad objectionem illam, de esculento eodem, quibusdam aliis etiam pueris exhibito, citra ullam noxam, ergo nec illi obesse potuit. An non expedita & rationi consona responsio, si quis dixerit, soli prænominato puero obfuisse, quia saga studium & intentum erat illi soli noxam inferre, & eam tantum esculenti portionem, maleficio infecit, quam illi offerre constituerat, ceteras autem portiones, aliis pueris exhibitas, non inquinavit, quò minus ipsius innotesceret improbitas. Sed insuper aquæ haustum obrulit, humerum & pedem sinistram percussit, quæ etsi per se innoxia fuissent, tamen quia sunt instrumenta & quasi Sacramenta diaboli, si ea peragant, prout edoctæ ac instructæ, ipse pollicetur effectum, etsi ceremoniis illis & mediis nulla penitus *virtus* & efficacia foret assignanda. Cum tria concurrant in maleficio, Deus permittit, saga consentit, diabolus autem perficit, vel immediatè per motum localem, præexistentem materiam morbificam, impellit & transfert pro libitu & arbitratu suo, ad hanc vel illam partem. Si illius intentio quempiam excæcare, materiam phlegmaticam in oculos, si apoplexiam concitare, in sinus cerebri, si paralyin & contracturam cau-

sare solet, in nervorum substantiam insinuare & præcipitare. Vel mediatè agit dæmon, applicando activa passivis, cum omnium rerum sublunarium calleat Naturam & occultas qualitates, eas variè ad morbos inducendos, callidè comminiscere novit & damnum inferre.

Cum autem cura suscipienda, Puer ille manibus pedibusque, restitit, neque per os quidpiam pharmaci admisit, neque exterius applicita toleravit, à Satanâ se inhiberi quiritans, quo minus parère ausit. At cum adeò refractarius, quid tandem contigit, qualem ista tragœdia habuit *nales & opus*. Post aliquot septimanas ab illato maleficio, quandam materiam viscosam, formâ rotundâ per os rejecit, & jam Satanam emigrasse, palam asseruit. Utrum autem materia illa robore Naturæ, irritatâ facultate expultrice, fuerit vomitu reddita, vel dæmon in illâ materiâ delitescens, velut seminali principio, ultrò cesserit, vel ope magicâ interveniente, ergastulum corporeum reliquerit, haud liquet. Hoc tamen certum est, puerum illum hactenus, ab exagitatione dæmoniacâ & atrocibus doloribus immunem, nec lecto amplius affixum, quin passim sat commodè obambulare valeat, sed men. is languor ac stupor perseverat.

OBSER

OBSERVAT. II.

In affectu hysterico.

Quædam Patricia macilenta per aliquot annos sæpius hystericis symptomatis agitata, variis usâ remediis, ab aliis ordinatis, sed à nullo se majus relevamen percepiſſe prædicabat, ſequenti conſerva à me præſcripta, ipſi valdè amica & in familiarẽ uſum tracta.

℞. Conſer. flor. meliſſ. ꝑj. ſi. an-

thoſ. ꝑvi. Nuc. muſc. condit. ꝑij. M.
Cum eſſet Matrõna mollioris Naturæ hæc pil. leviter, ſine ſenſu ul- lius moleſtiæ, operationem perage- runt, cum ab aliorum ordinatis tor- mina concitata.

℞. M. Pil. ſine cura Auguſtan. ꝑij.
Extr. pil. aur. ꝑß. cum aq. meliſſ. ſ. p.
21. cum pulve prunorum exhib.

OBSERVAT. III.

De Cive Ulm. ex hauſtu vini, veneno, prout creditum, infecti, periclitante, ilicò liberato.

Quidam Civis Ulm. à circumfo- raneo emerat radicem candidam (quæ mihi poſt oſtenſa, viſa radix El- lebori albi) ut eam in vino infunde- ret, ad alvum ſolvendam, eo hauſto, ingentes ilicò ſenſit cordis anguſti- as, ut in ædibus quoquo verſum di- curreret, ubi quieſceret neſcius, po- tionem venenatam & ſibi lethalem ratus; cum illius uxor me acceſſiſſet, & caſum expoſuiſſet eam lachrymis, obteſtando, pro ſalutari conſilio, conſeſtim præſcripſi;

℞. Theri. El. veteris, ꝑj. caſtor. El.
ꝑij. aq. ſcabiõſ. ꝑij. M.

Cum admiratione ilicò ab aſſum- ptione recreatus & ab omni moleſti- a liberatus. Cum caſtoreum ſit pecu- liare alexiterium Ellebori albi qua- litatem ejus infringens deleteriam, nec primitus conſtaret, qualis illa radix, Theriacam velut omnium ve- nenorum Panaceam, adjungere pla- cuit.

OBSERVAT.

De ſanguinis effluxu inhibendo, quam periculoſum,

ETſi ex Observationibus Medico- rum conſtet, ſi Natura molita ſanguinis excretionem per gingivas, eo repreſſo, ad vias urinarias ſe con- verte-

ff 2

verte-

verterit: ita sanguine per penem pro-
manante, eo constricto, hamorriha-
giam narium concitarit: res mira,
quod Natura Medicorum machina-
tionibus tam refractaria, sua liberta-
te gaudens. Libet subungere casum
singularem, consimilem me legisse,
haud recordor. Erat quidam Civis
Ulm. icteritiâ defedatus, cui præviâ
scarificatione, cucurbitulæ admotæ,

sanguine flavescente profluente, ad
mortem usque cruentavit: cum qui-
dam Medicus ad inhibendum, exter-
na media adhibuisset, sanguis à cir-
cumferentiâ ad cætrum restagnans,
per os & naves exitum quarens, nul-
lâ ratione refrenari ac compesci
potuit, quin missus ille,
una animam effla-
rit.

Finis Observationum.

D. AV-